

Journal of Recreation and Tourism Research

Journal home page: www.jrtr.org

ISSN:2148-5321

EKOLOJİK TUTUMUN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER AÇISINDAN İNCELENMESİ: BİNGÖL YÜZEN ADALAR ÖRNEĞİ

Üzeyir KEMENT^a

Sinan ÇAVUŞOĞLU^b

Berkan BAŞAR^c

^aBingöl Üniversitesi, SBMYO, Bingöl, Türkiye (ukmenet@bingol.edu.tr)

^bBingöl Üniversitesi, SBMYO, Bingöl, Türkiye (scavusoglu@bingol.edu.tr)

^cGazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Türkiye (berkan_basar@hotmail.com)

ARTICLE HISTORY

Received:
05.11.2017

Accepted:
20.12.2017

Anahtar Kelimeler:

Ekolojik tutum
Turizm
Rekreasyon
Bingöl yüzen adalar

Keywords:

Environmental attitude
Tourism
Recreation
Bingöl floating islands

ÖZ

Bu çalışmanın amacı Bingöl Yüzen Adalar destinasyonunu ziyaret eden bireylerin ekolojik tutumları ile demografik özellikleri arasındaki anlamlı farklılığın belirlenmesidir. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Toplam 398 ziyaretçiyle yüz yüze görüşerek anketler 2017 Nisan-Temmuz ayları arasında doldurulmuştur. Araştırmada kullanılan ekolojik tutum ölçeği ifadelerine yönelik doğrulayıcı ve açıklayıcı faktör analizleri uygulanmış, Crombach Alpha güvenilirlik testi yapılmıştır. Ayrıca ayırım geçerliliği ve bütünlük güvenilirlik testleri ve normallik testi uygulanmıştır. Araştırma ön testleri sonucunda araştırmanın amacı T ve Anova testlerine tabi tutulmuştur. Elde edilen sonuçlar incelendiğinde ziyaretçilerin cinsiyeti ile ekolojik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülürken, medeni durumları ile anlamlı bir farklılık olduğu ve bu farklılığın bekar olanların tutumlarının yüksek olduğu sonucunu ortaya çıkardığı tespit edilmiştir. Ayrıca yapılan Anova testi sonucuna göre ziyaretçilerin ekolojik tutumları ile yaşları ve gelir durumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı, ancak eğitim düzeyleri ile anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir.

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the relationship between the demographic characteristics and environmental attitude who visited to Bingöl Floating Islands. Survey was used as data collection tool in the research. A total of 398 visitors were interviewed face to face and the questionnaires were filled between April-July 2017. Confirmatory, exploratory factor analyzes and Crombach Alpha reliability test were applied to the ecological attitude scale used in the study. In addition, AVE and composite reliability tests and normality tests were applied. The purpose of the research as a result of the research pre-tests was subjected to T and Anova tests. When the results obtained were examined, it was found that there was no significant difference between the gender and ecological attitudes, but it was found that there was a significant difference from the marital status and that this difference was the result of the high attitudes of the single. Furthermore, according to the result of Anova test, it was determined that there is no significant difference between ecological attitudes and ages and income status but there is a meaningful difference with education levels.

***Sorumlu Yazar:** Üzeyir KEMENT

E posta: ukmenet@bingol.edu.tr

GİRİŞ

İnsanlar, çalışma koşullarının ağır olması, şehirleşme sonucu kalabalık ortamlarda yaşamlarını devam ettirmeleri, zihinsel ve bedensel yönden dinlenme ihtiyaçlarını yeterince karşılayamama gibi nedenler sebebiyle rekreatif etkinliklere yönelmektedirler (Kement, 2015, s.2). Dolayısıyla insanlar şehir ortamından uzak olan doğa ile iç içe olan destinasyonlara rağbet etmektedirler. Bingöl Yüzen Adalar destinasyonu doğa temelli turistik ve rekreatif etkinliklerin gerçekleştirilebileceği bir destinasyondur.

Son yıllarda ortaya çıkmış ve tüketici gruplarının satın alma davranışlarında önemli koşullardan biri haline gelen toplumsal pazarlama anlayışı ile birlikte doğa temelli turizm ve rekreasyon faaliyetleri insanların odak noktası olmaya başlamıştır. Bingöl Yüzen Adalar destinasyonu da ekolojik yönden sürdürülebilirlik kapsamında değerlendirilebilecek bir destinasyondur. Araştırma bu yönüyle önem arz etmektedir.

Bu araştırmada Bingöl Yüzen Adalar'ı ziyaret eden bireylerin ekolojik tutumlarının belirlenmesi ve demografik özelliklerine göre farklılıkların ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmanın ilerleyen kısımlarında ise alan yazın incelemesi ve araştırma bulgularına yer verilmiştir.

LİTERATÜR TARAMASI

Turizm faaliyetlerinin geçmiş dönemlerde kitlesel olarak gerçekleştirilmiş olması, turizm eyleminin doğal ve kültürel kaynaklar üzerindeki olumsuz etkilerini arttırarak, turizm kaynaklarının tehlike altına girmesine neden olmuştur. Bu durum sonucunda insanlar kaynakların sürdürülebilirliğini sağlamak adına yeni girişimlerle çeşitli turizm faaliyetleri ortaya çıkartmışlardır. Bu faaliyetler ekoturizm, doğa turizmi, doğal yaşam turizmi, çevre dostu turizm, yeşil turizm gibi kavramlarla sürdürülebilir turizmi desteklemek adına oluşturulmuştur. Tüm bu kavramların ortak noktası olarak ekoturizm kavramı gün geçtikçe önemini arttırmaktadır.

Ekoturizm kavramı 1983 yılında Hector Ceballos Lascurain tarafından ilk defa ortaya konmuş, doğadan zevk alma ve doğanın kıymetini bilme olarak açıklanmıştır. Lascurain'e göre ekoturizm "tam olarak bozulmamış ve kirletilmemiş, hoş görülen manzara ve bitki türleri ile hayvanların yaşadığı yerlere yapılan seyahattir" (Che, 2006, s. 212-213). Uluslararası Eko-Turizm Topluluğu (TIES, 2015)'e göre ekoturizm, doğal alanlara çevrenin korunması, halkın refahının devam ettirilmesi amacıyla gerçekleştirilen ve eğitim gerektiren sorumlu bir seyahat olarak tanımlanmıştır. Türkiye Turizm Stratejisi 2023'de ekoturizmin uygulandığı bölgelerde ekonomik istikrarın sağlanmasına, çalışma fırsatlarının oluşturulmasına, işletmelerin gelişmesine, altyapı yatırımlarının geliştirilmesine, rekreasyonel ve turistik olanaklar sağlanmasına, kamu gelirlerinin artmasına ve yerel halkın çevreyi koruma ve geliştirme bilincinin artmasına katkı sağlayacağı belirtilmiştir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007, s. 55-56). Eko turistler, klasik turistlerden ya da doğada yürüyüşüne çıkan gruptan farklı bir niteliğe sahiptir. Deneyimleri hakkında farklı algılama ve inançlara sahiptirler (Burton, 1998, s. 756). Çevreye ve doğaya karşı sahip oldukları inanç ve tutumları davranışlarını doğrudan etkilemektedir.

Bireylerin doğal ortamda yaşamlarını sürdürürken rekreatif faaliyetlere katılması, çevreyle olan ilişkilerinin değerlendirilmesini anlamlı kılmaktadır (Kement, 2015, s. 5). İlgili çalışmada ortaya konulan bu durum araştırılırken insanların bu faaliyetlere bakış açısının da göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Nitekim, Kaiser, Ranner, Harting ve Bowler (1999, s. 60-61) çalışmalarında, oluşan ekolojik bozulmaların bireylerin çevreye yönelik daha duyarlı tutum ve davranışlar sergilemesini etkilediğinden bahsetmişlerdir. Milfont (2009) ekolojik tutumu doğal çevredeki algıları veya inançları olumlu/olumsuz şekilde değerlendirerek ifade edilen bir psikolojik eğilim olarak açıklamıştır. Kil, Holland ve Stein (2014) yapmış oldukları çalışmada bireylerin çevreye duyarlı davranışlar göstermesinde ekolojik tutum ve rekreasyon motivasyonu değişkenlerinin önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Geisler vd. (1977) yapmış oldukları çalışmada ise demografik özelliklerin rekreasyonel alışkanlıklardan ziyade, çevresel kaygıların göstergeleri olabileceği sonucuna ulaşmışlardır. Yapılan çalışmalar göstermektedir ki insanların çevresel rekreatif faaliyetlerini seçerken ve gerçekleştirirken çevreye karşı duyarlılık düzeyleri, ekolojik tutum ve davranışları, algı ve inançları bu faaliyetleri ve faaliyetlere karşı motivasyonlarını etkilemektedir.

Çalışmanın evrenini oluşturan Bingöl Yüzen Adalar Amerikalı araştırmacı Chet Van Duzer (2004)'in yaptığı envanter çalışmasıyla incelenmiş ve literatüre kazandırılmıştır. Türkiye'de 22 tane yüzen ada bulunmaktadır. Türkiye coğrafi yapısı bakımından birçok yüzen adaya sahiptir. Bingöl ilinde Solhan ilçesi ve Hazarşah köyünde,

Çorum ilinde Osmancık ilçesi Golbel gölü, Samsun ilinde Ladik gölü, Adıyaman ilinde Çat barajı gölü, Erzurum ilinde ise Zök gölü en çok turist çeken yüzen göller arasında sayılabilir (Han, 2015).

Bu yüzen adalar arasında Bingöl'de yer alan ilgili destinasyon Türkiye'de en popüler olanlardan biridir. Bingöl'de ki yüzen adaların Türkiye'de şimdiye kadar keşfedilen diğer emsallerine göre daha fazla ilgi gördüğü söylenebilir (Göral ve Göral, 2016, s. 202-203).

YÖNTEM

Bingöl Yüzen Adalar'ı ziyaret eden bireylerin tutumları ile demografik özellikleri arasındaki anlamlı farklılığı belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma keşifsel araştırmalar kapsamındadır. Araştırmanın evrenini Yüzen Adalar'ı ziyaret eden bireyler oluşturmaktadır. Ancak Bingöl Yüzen Adalar destinasyonunu ziyaret eden bireylerin sayısı istatistiksel olarak bilinmemektedir. Evreni temsil eden ziyaretçi sayısına yönelik bir verinin olmaması nedeniyle kolayda örneklem metoduyla 410 adet ziyaretçiye ulaşılmıştır. Ziyaretçilere araştırmanın amacına yönelik oluşturulmuş sorular veri toplama araçlarından anketler aracılığıyla yöneltilmiştir. Anketler katılımcılarla yüz yüze, 2017 yılı Nisan-Temmuz ayları arasında görüşülerek doldurulmuştur. Araştırma kapsamında oluşturulan sorular, literatür taraması ve uzmanların görüşleri doğrultusunda önce 30 kişilik ziyaretçi grubu üzerinde ön uygulama yapılmış ve yanlış anlaşılan ya da anlaşılmayan ifadeler düzeltilmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan ankette yer alan ekolojik tutum ölçeğinin soruları (9 adet) Kil, Holland ve Stein (2014)'in çalışmasından uyarlanmıştır. Ölçeklere ilişkin sorular araştırmanın amacına yönelik anlam açısından değişiklik olmayacak şekilde düzenlenmiştir. Söz konusu anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin sorular yer alırken ikinci bölümde ekolojik tutum ölçeğine ilişkin sorular yer almaktadır. Ölçeğe ilişkin sorular 5'li likert ölçeğine uygun olarak sıralanmıştır. Araştırma kapsamında toplanan veriler katılımcıların demografik özellikleri ile tutumları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla t ve Anova testine tabi tutulmuştur.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Demografik Bulgular

Araştırmanın demografik bulguları öncelikle incelenmiş olup Tablo 1'de detaylı olarak verilmektedir.

Tablo 1. Demografik Özelliklere İlişkin İstatistiksel veriler

Demografik Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Erkek	239	60,1
	Kadın	159	39,9
Yaş	<18	11	2,8
	18-24	195	49,0
	25-34	69	17,3
	35-44	33	8,3
	45-54	31	7,8
	55-64	33	8,3
Medeni Durumu	Evli	110	27,6
	Bekâr	288	72,4
Eğitim	İlköğretim	50	12,6
	Lise	60	15,1
	Ön lisans	114	28,6
	Lisans	167	42
	Master Yüksek Lisans	7	1,8
Aile Gelir Durumu	Çok düşük	15	3,8
	Düşük	53	13,3
	Orta	248	62,3
	Yüksek	63	15,8
	Çok yüksek	19	4,8
İkamet Yeri	Karadeniz	12	3,0
	İç Anadolu	6	1,5

Doğu Anadolu	255	64,1
G. Doğu Anadolu	85	21,4
Akdeniz	22	5,5
Marmara	7	1,8
Ege	11	2,8

Araştırmaya katılanların %65'inin Doğu Anadolu Bölgesi'nde ikamet ettikleri, yaklaşık %50'sinin 18-24 yaş aralığında olduğu, %60'nın erkek, %72,4'ünün bekâr olduğu, %42'sinin lisans düzeyinde eğitim aldığı ve yaklaşık %63'ünün orta seviye gelir düzeyine sahip olduğu yapılan analiz sonrası tespit edilmiştir.

Tanımlayıcı İstatistikler

Araştırma kapsamında demografik özelliklerin ekolojik tutum ile olan ilişkisinin test edilmesinden önce ekolojik tutum ölçeğine yönelik doğrulayıcı faktör analizi (DFA), açıklayıcı faktör analizi (AFA), normallik testi (K, S) ve güvenilirlik testi (α) yapılmış ve ölçek sorularının otalamaları ve standart sapma değerleri tespit edilmiştir. Detaylar tabloda gösterilmektedir.

Tablo 2. Değişkenlerin Ortalaması, Standart Sapması, Faktör Yükleri, Dağılımları ve Güvenilirlik Katsayıları

Ölçek soruları	A.O.	S.S.	DFA	AFA
Ekolojik tutum (α:0,84) (K: -0,082, S: 0,732)				
1. Biz dünyanın sınırlı sayıda insanı taşıyabileceği yönünde yaklaşım sergilemekteyiz.	3,22	1,59	0,547	0,624
2. İnsanlar doğanın işleyişine karıştığı zaman bu durum genellikle kötü sonuçlar doğurmaktadır.	3,74	1,52	0,802	0,795
3. Çevresel koşullar var olan şekliyle devam ederse, kısa bir süre sonra büyük çaplı ekolojik felaketler yaşayacağız.	3,67	1,52	0,681	0,724
4. Bitki ve hayvanlar insanların sahip olduğu kadar hakka sahiptir.	3,61	1,54	0,648	0,700
5. Hayvanlar ihtiyaçları olduğu kadar doğal çevrede değişiklik yapma hakkına sahiptir.	3,58	1,50	0,585	0,661
6. İnsanların doğa üzerinde hakka sahip olması, bitki ve hayvanlardan sonra doğanın geri kalanı üzerinde hakim olması anlamına gelmektedir.	3,27	1,58	0,502	0,592
7. Eğer biz var olan doğal kaynakları nasıl geliştirebileceğimizi öğrenirsek dünya pek çok doğal kaynaklara sahiptir.	3,75	1,55	0,801	0,800
8. Doğa, modern endüstriyel ulusların etkisiyle başa edebilmek için yeterli derecede güce sahiptir.	3,39	1,49	0,552	0,642
9. Ekolojik kriz şeklinde adlandırılan durumu insanlar oldukça abartmaktadır.	3,71	1,39	0,443	0,504

Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre, modelin kabul edilebilir uyum sergilediği gözlemlenmektedir (χ^2/df :1,189, RMSEA:0.074, NFI: 0.927, CFI:0.948, IFI: 0.949, GFI: 0,948) (Şimşek, 2007; Kline, 1998; Bryne, 2001; Stevens, 2012). Normallik testi sonuçları incelendiğinde Shao (2002)'un çalışması doğrultusunda (-3,+3) ölçeğin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmada kullanılan ekolojik tutum ölçeğinin açıklayıcı faktör analizi ile gruplandırılmasının yapılması gerekliliğini belirlemek amacıyla KMO ve Barlett testleri yapılmıştır. Barlett Küresellik Testi anlamlı ($p<,001$) ve KMO testi sonucu 0,88 çıkmıştır. Ölçekte yer alan her bir sorunun faktör yükünün 0,50,'nin üzerinde olduğu görülmektedir. Ölçeğin Crombach Alpha değeri incelendiğinde güvenilirlik katsayısının 0,70'in üzerinde olduğu, dolayısıyla iyi bir güvenilirlik katsayısına (Hair, Black, Babin, Anderson ve Tatham, 2006, s. 778) sahip olduğu görülmektedir.

Araştırma ölçeğinin bütünlük güvenilirliğinin (CR) (Composite Reliability) 0.60'in üzerinde olduğu (0,88), dolayısıyla ifadelerin güvenilir olup (Bagozzi ve Yi, 1988, s. 82) "içsel tutarlılığa sahip olduğu" görülmektedir (Dursun vd., 2013, s. 300). Ayrıca ölçeğin ayırım geçerliliği, ortalama açıklanan varyans (AVE) (Average Variance Extracted) değerlerinin 0.50'in üzerinde olduğu (0,58), dolayısıyla ifadelerin ilgili faktörle anlamlı düzeyde ilişkili olduğu söylenebilir (Fornell, Larcker, 1981, s. 46).

Çalışmada cinsiyet ve medeni durum ile ekolojik tutum arasındaki ilişkinin ölçülmesi amacıyla t testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları tabloda detaylı bir şekilde gösterilmektedir.

Tablo 3. Ekolojik Tutum ile Cinsiyet ve Medeni Durumu Arasındaki Farklılığa İlişkin T Testi Sonuçları

Faktör	Dem. Öz.	n	A.O.	S. S.	t	p (sig.)
Ekolojik Tutum	Erkek	239	3,56	1,02	,252	,801
	Kadın	159	3,54	1,02		
	Evli	110	3,34	1,28	-2,558	,011***
	Bekâr	288	3,63	0,89		

*** $p < 0.05$

Tabloda verilen sonuçlara göre, evli ile bekâr katılımcıların ekolojik tutumları arasında anlamlı bir farklılık ($p:0,011$) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla bekârların ($x^2:3,63$) evlilere ($x^2:3,34$) nazaran daha yüksek seviyede çevreye karşı duyarlı tutum sergiledikleri tespit edilmiştir. Ancak; ekolojik tutum ile katılımcıların cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. Ekolojik Tutum ile Yaş ve Eğitim Durumu Arasındaki Farklılığa İlişkin Anova Testi Sonuçları

Faktör	Dem. Öz.	N	F	P (sig.)	Tamhane's T2
Ekolojik Tutum	<18	11	0,675	,670	-
	18-24	195			
	25-34	69			
	35-44	33			
	45-54	31			
	55-64	33			
	65≤	26			
	İlkokul	50	18,989	,000***	Ön lisans/İlkokul ve lise, Lisans/İlkokul ve lise, Master/İlkokul ve lise
	Lise	60			
	Ön Lisans	114			
	Lisans	167			
	MasterY.Lis.	7			
	Çok Düşük	15	0,501	,735	-
	Düşük	53			
	Orta	248			
Yüksek	63				
Çok Yüksek	19				

*** $p < 0.05$

Tabloda ekolojik tutum ile yaş, eğitim ve gelir durumu arasında anlamlı farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılmış olan Anova testi gösterilmektedir. Elde edilen sonuçlara göre ekolojik tutum ile eğitim

arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu ve bu farklılığın ön lisans ile ilkököl ve lise, lisans ile ilkököl ve lise ve master ile ilkököl ve lise eğitim düzeyleri arasında olduğu tespit edilmiştir. Diğer bir ifade ile eğitim düzeyi yüksek olan ziyaretçilerin eğitim düzeyi düşük olan ziyaretçilere nazaran ekolojik tutumlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ancak ekolojik tutum ile yaş ve gelir durumu arasında anlamlı bir farklılık olmadığı yapılan analiz sonucu anlaşılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma Bingöl Yüzen Adalar destinasyonunu ziyaret eden bireylerin demografik özelliklerinin ekolojik tutumlarıyla olan ilişkisini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmanın amacına ulaşmak için T ve Anova testleri uygulanmıştır.

Analiz sonuçlarına göre, ziyaretçilerin cinsiyetleri ile ekolojik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilirken medeni durumları ile ekolojik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Ladenburg (2010) tarafından ziyaretçilerin Danimarka'da kıyı şeritlerinden ziyade rüzgar değirmenlerinin yer aldığı destinasyonları ziyarete yönelik tutumlarını etkileyen etmenlerde cinsiyet faktörü olduğu tespit edilmiştir. Beerli ve Martin (2004) Lanzarote Havaalanını ziyaret eden turistlerle gerçekleştirdiği çalışmalarında destinasyonu etkileyen faktörlerin cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve sosyal sınıfla ilişkili sosyo-demografik özellikler olduğu ve bu demografik özelliklerin arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu tespit etmişlerdir. Öter ve Özdoğan (2005)'nın yapmış oldukları çalışmada ise kültür amaçlı seyahat eden turistlerin Selçuk-Efes yöresinde algıladıkları destinasyon ziyaret tutumları belirlenmiş ve ziyaretçilerin yaş ve cinsiyet değişkenleri bakımından farklılaşma gözlemlenmiştir. Bu çalışmada ise doğa temelli turistik destinasyon olan yüzen adalara ziyarete cinsiyetin önemli bir faktör olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu farklılığın temel nedenlerinden biri farklı destinasyonlarda/ülkelerde çalışmaların yapılması olabilir. Ayrıca bu araştırmaya katılanların yaklaşık %75'i Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde yaşayan bireylerdir. Dolayısıyla ülkede yer alan diğer bölge halkının destinasyona ilişkin tutumları tam anlamıyla anlaşılamamıştır. Bu sebepler neticesinde cinsiyet faktörünün ekolojik tutumu etkilemediği düşünülmektedir.

Baloglu (1997)'nin ABD'ye seyahat eden Alman turistler üzerine yaptığı araştırmada algılanan imajı farklılaştıran en önemli demografik faktörün yaş olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Maragh (2017) tarafından yapılan çalışmada Jamaika'nın turizm gelişimine yerel sakinlerin demografik özelliklerinin etkisi incelenmiş olup, cinsiyet ve yaş değişkenlerinin önemli faktörler olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada yaş faktörü ekolojik tutumu belirleyici faktörlerden biri olarak çıkmamıştır. Bu Maragh çalışmasından farklı olarak yine evren farklılığı bu durumun temel nedeni olarak gösterilebilir. Bunun dışında katılımcıların neredeyse yarısından fazlası genç yaş kuşağında olduğu için böyle bir sonucun çıkması olasıdır. Zira gençlik süreci sorumluluk ve geleceği tayin edecek tutumlar sergileme hususunda insanların daha eksik olduğu dönemdir (Tutar, 2014). Baloglu ve McCleary (1999)'ın Amerikalı ziyaretçilerin Türkiye, Mısır, Yunanistan ve İtalya bölgelerine yapmış oldukları destinasyon karşılaştırmasında ziyaretçilerin demografik özellikleri incelenmiş olup önemli bir farklılık gözlenmemiştir.

Khoshkam, Marzuki ve Al-Mulali (2016) hazırlamış oldukları çalışmada aile kavramının destinasyon ziyaret tutumunu belirleyici faktörlerden biri olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışmada ise farklı bir sonuca ulaşılmıştır. Bekar olanların ekolojik tutumunun evli olanlara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun nedeni olarak yine bekâr katılımcı sayısının evli katılımcı sayısına göre daha yüksek olması gösterilebilir.

Elde edilen bulgular neticesinde ziyaretçilerin yaşları ve gelir durumları ile ekolojik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı ama eğitim düzeyleri ile anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Daha geniş bir ifade ile ziyaretçilerin eğitim düzeyi arttıkça ekolojik tutumlarının da arttığı ifade edilebilir. Ayrıca Panzone vd. (2016) hazırlamış oldukları çalışmada eğitim düzeyinin çevre bilincinde önemli bir etmen olduğu sonucuna varmışlardır. Dolayısıyla bu çalışmada da olduğu gibi ziyaretçilerin eğitim düzeyi arttıkça ekolojik yönden ilgili destinasyonu koruma ve sürdürülebilirliğini sağlama tutumları artmaktadır. Eğitim düzeyi çevre dostu tutumlarının belirlenmesine önemli bir faktördür. Pryor (2012) hazırladığı çalışmada, gelir durumunun destinasyon veya işletme ziyaretlerinde belirleyici bir etmen olduğunu ileri sürmektedir. Bu çalışmanın yapıldığı Bingöl Yüzen Adalarda herhangi bir ücretli ürün satın alma veya giriş ücreti gibi ekonomik faaliyetlerin olmaması nedeniyle gelir durumunun ekolojik tutumun belirleyici bir etmeni olmadığı görülmektedir.

Bingöl' de yer alan Yüzen Adalar, Türkiye açısından özgün bir turistik çekim unsurudur. Bingöl Yüzen Adalar destinasyonu ekolojik yönden sürdürülebilirlik kapsamında değerlendirilebilecek bir destinasyondur. Araştırma bu yönüyle önem arz etmektedir.

Araştırma Bingöl ilinde yer alan yüzen adalar ile sınırlı kalmıştır. Bundan sonraki çalışmalarda bu araştırma verileri de dikkate alınarak Türkiye'de yer alan diğer yüzen adalara yönelik incelemeler gerçekleştirilebilir. Ayrıca çalışma sonuçları göz önüne alındığında bekarların evlilere nazaran daha yüksek ekolojik tutuma sahip olması sonucunun altında başka hangi etmenlerin yattığı araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Bagozzi, R. P. Ve Yi, Y. (1988). On the Evaluation of Structural Equation Models. *Journal of the academy of Marketing Science*, 16(1), 74-94.
- Baloglu, S., ve McCleary, K. W. (1999). US international pleasure travelers' images of four Mediterranean destinations: A comparison of visitors and nonvisitors. *Journal of travel research*, 38(2), 144-152.
- Baloglu, Ş. (1997). The Relationship Between Destination Images and Sociodemographic And Trip Characteristics of International Travelers. *Journal of Vacation Marketing*, 3(3): 221-233.
- Beerli, A. ve Martin, J. D. (2004). Factors influencing destination image. *Annals of tourism research*, 31(3), 657-681.
- Bryne, B. M. (2001). Structural Equation Modeling with AMOS, EQS, and LISREL: Comparative Approaches to Testing for the Factorial Validity of a Measuring Instrument, *International Journal of Testing*, 1(1), 55-86.
- Burton, F. (1998). Can Ecotourism Objectives Be Achieved?, *Annals of Tourism Research*, 25(3). 757.
- Che, D. (2006). Developing Ecotourism in First World, Resource-dependent Areas. *Geoforum*, 37(2), 212-226.
- Dursun, İ., Ü. Alınacak, E. ve Kabadayı, T. (2013). Tüketici Karar Verme Tarzları Ölçeği: Yapısı ve Boyutları, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 9(19), 293-304.
- Fornell, C. Ve Larcker, D. F. (1981). Evaluating Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error, *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.
- Geisler, C. C., Martinson, O. B. Ve Wilkening, E. A. (1977). Outdoor recreation and environmental concern: A restudy. *Rural Sociology*, 42(2), 241.
- Göral, M. ve Göral, F. (2016). Destinasyon Markalaşma Sürecinde Lanmark Geliştirmeye Yönelik Bir Araştırma: Bingöl İli Örneği, *Bingöl Turizm Çalıştayı*, 16-18 Nisan, Bingöl Üniversitesi Yayınları, ss.195-207.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. ve Tatham, R. L. (2006). *Multivariate Data Analysis*, Pearson Prentice Hall. Upper Saddle River, New Jersey.
- Han, E. (2015). Türkiye'nin Yüzen Adaları ve Yapay Yüzen Ada Sistemleri. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Afyon Kocatepe.
- Kaiser, F. G., Ranney, M., Hartig, T. ve Bowler, P. A. (1999). Ecological Behavior, Environmental Attitude, and Feelings of Responsibility for the Environment. *European Psychologist*, 4(2), 59-74.
- Kement, Ü. (2015). Doğaya Yönelik Gerçekleştirilen Rekreatif Etkinliklerde Tüketicilerin Çevre Dostu Rekreatyon Davranışlarının İncelenmesi: Kamping Örneği. *Yayınlanmamış Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Khoshkam, M., Marzuki, A., ve Al-Mulali, U. (2016). Socio-demographic effects on Anzaliwet land tourism development. *Tourism Management*, 54, 96-106.
- Kil, N., Holland, S. M., ve Stein, T. V. (2014). Structural Relationships Between Environmental Attitudes, Recreation Motivations, and Environmentally Responsible Behaviors. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 7, 16-25.

- Kline, R. B. (1998). Software Review: Software Programs for Structural Equation Modeling: Amos, EQS, and LISREL. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 16(4), 343-364.
- Ladenburg, J. (2010). Attitudes Towards Offshore Wind Farms-The Role of Beach Visits on Attitude and Demographic and Attitude Relations. *Energy Policy*, 38(3), 1297-1304.
- Milfont, T. L. (2009). The Effects of Social Desirability On Self-Reported Environmental Attitudes and Ecological Behaviour. *The Environmentalist*, 29(3), 263-269.
- Öter, Z., ve Özdoğan, O. N. (2005). Kültür Amaçlı Seyahat Eden Turistlerde Destinasyon İmajı: Selçuk-Efes Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 16(2).
- Panzone, L., Hilton, D., Sale, L., ve Cohen, D. (2016). Socio-Demographics, Implicit Attitudes, Explicit Attitudes, And Sustainable Consumption in Supermarket Shopping. *Journal of Economic Psychology*, 55, 77-95.
- Pryor, F. L. (2012). The Impact Of Income Inequality On Values And Attitudes. *The Journal of Socio-Economics*, 41(5), 615-622.
- Shao, A. T. (2002). *Marketing Research. An Aid to Decision Making*. Cincinnati.
- Sinclair-Maragh, G. (2017). Demographic Analysis Of Residents' Support for Tourism Development in Jamaica. *Journal of Destination Marketing ve Management*, 6(1), 5-12.
- Stevens, J. P. (2012). *Applied Multivariate Statistics for The Social Sciences*. Routledge.
- Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş: Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Ekinoks Yayınları.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2007). *Türkiye Turizm Stratejisi 2023*. Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü. Yayın No: 3085. Ankara.
- TIES, (2015). *Ekoturizm Nedir?* 13.07.2017, <http://www.ecotourism.org/what-is-ecotourism>.
- Tutar, H. (2014). *Sosyal Psikoloji Kavramlar ve Kuramlar*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık; Ankara.
- Van Duzer, C. A. (Ed.). (2004). *Floating Islands: A Global Bibliography: with an Edition and Translation of GC Munz's Exercitatio Academica de Insulis Natantibus (1711)*. Cantor Press.